

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 6/12
Luksemburg, 14 lutego 2012 r.

Wyrok w sprawie C-17/10
Toshiba Corporation i in. / Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Czeski organ ochrony konkurencji może wymierzać kary w związku ze skutkami, jakie światowy kartel wywarł na terytorium Republiki Czeskiej przed jej przystąpieniem do UE

Komisja nie ma kompetencji do wymierzania kary z tytułu tych skutków kartelu, nawet jeśli ustał on dopiero po tym przystąpieniu

Niniejsza sprawa dotyczy kartelu o światowym zasięgu na rynku rozdzielnic z izolacją gazową (zwanymi „RIG¹”), w którym w różnych okresach w latach 1988–2004 brało udział wiele europejskich i japońskich przedsiębiorstw z branży elektrotechnicznej. Dochodzenie w sprawie tego kartelu prowadziły zarówno Komisja² jak i czeski organ ochrony konkurencji, nakładając na uczestniczące w nim przedsiębiorstwa grzywny. Czeski organ ochrony konkurencji wszczął jednak postępowanie dopiero po tym, jak Komisja rozpoczęła swoje, a jego decyzja została wydana później niż decyzja Komisji. Oba te postępowania toczyły się już po dniu 1 maja 2004 r., w którym to dniu Republika Czeska przystąpiła do Unii Europejskiej; również grzywny zostały nałożone już po tej dacie.

Komisja zbadała antykonkurencyjne skutki, jakie wywarł ten kartel na rynku unijnym i zastosowała reguły konkurencji Unii³. Czeski organ ochrony konkurencji zbadał natomiast skutki tego kartelu na terytorium czeskim stosując czeskie prawo konkurencji. Organ czeski ograniczył się jednak do wymierzenia kary z tytułu skutków, jakie kartel wywarł w Republice Czeskiej przed dniem 1 maja 2004 r.

Toshiba oraz inne uczestniczące w kartelu przedsiębiorstwa wniosły do czeskiego sądu odwołanie od wydanej przez czeski organ ochrony konkurencji decyzji. Decyzja ta jest ich zdaniem sprzeczna z europejskimi regułami konkurencji (w tym przypadku – tymi ustanowionymi w rozporządzeniu nr 1/2003), zgodnie z którymi krajowe organy ochrony konkurencji automatycznie tracą kompetencje w chwili, gdy Komisja wszczyna postępowanie w sprawie naruszenia reguł konkurencji. W tym względzie podkreślają one, że zgodnie z ustaleniami Komisji kartel ustał w dniu 11 maja 2004 r. – czyli po przystąpieniu Republiki Czeskiej do Unii – a decyzja Komisji dotyczy również skutków tego kartelu na terytorium czeskim. Zdaniem tych przedsiębiorstw, zostały one ukarane dwukrotnie ze względu na to, że czeski organ ochrony konkurencji nałożył na nie karę za naruszenie, które już wcześniej stało się przedmiotem decyzji wydanej na szczeblu europejskim.

¹ RIG są głównym komponentem podstacji elektroenergetycznych, które służą do przetwarzania prądu o wysokim napięciu w prąd o niskim napięciu i odwrotnie. Ich funkcją polega na ochronie transformatora przed przeciążeniem lub izolowaniu obwodu lub uszkodzonego transformatora.

² W decyzji C(2006) 6762 wersja ostateczna z dnia 24 stycznia 2007 r. Komisja nałożyła grzywny na łączną kwotę 750,71 mln EUR. Ukarane przedsiębiorstwa wniosły do Sądu skargę o stwierdzenie nieważności tej decyzji Komisji i obniżenie kwot nałożonych na nie grzywien; w przypadku spraw dotyczących przedsiębiorstw europejskich zob. wyroki Sądu z dnia 3 marca 2011 r. w sprawie T-110/07 Siemens AG / Komisja, w sprawach T-117/07 i T-121/07 Areva, Areva T & D Holding SA, Areva T & D SA, Areva T & D AG, Alstom / Komisja oraz w sprawach połączonych od T-122/07 do T-124/07 Siemens AG Österreich, VA Tech Transmission & Distribution GmbH & Co. KEG, Siemens Transmission & Distribution Ltd., Siemens Transmission & Distribution SA, Nuova Magrini Galileo SpA / Komisja, zob. również [komunikat prasowy nr 15/11](#); w przypadku spraw dotyczących przedsiębiorstw japońskich zob. wyroki Sądu z dnia 12 lipca 2011 r. w sprawie T-112/07 Hitachi i in. / Komisja, w sprawie T-113/07 Toshiba / Komisja, w sprawie T-132/07 Fuji Electric Co. Ltd / Komisja oraz w sprawie T-133/07 Mitsubishi Electric / Komisja, zob. również [komunikat prasowy nr 70/11](#).

³ Komisja wszczęła postępowanie zmierzające do nałożenia grzywien na podstawie art. 81 WE oraz art. 53 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (porozumienia EOG) w związku z rozporządzeniem nr 1/2003.

Taka praktyka stanowi zaś złamanie zasady zakazującej kumulacji sankcji za te same czyny (zasada *ne bis in idem*).

Krajský soud v Brně (sąd okręgowy w Brnie, Republika Czeska) zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy okoliczność, że Komisja w swej decyzji uznała, iż kartel ustał na kilka dni przed przystąpieniem Republiki Czeskiej do Unii Europejskiej, a czeski organ ochrony konkurencji wszczął postępowanie i wydał decyzję już po dniu 1 maja 2004 r., kiedy to również weszło w życie rozporządzenie nr 1/2003, skutkuje utratą przez ten czeski organ wszelkiej kompetencji do prowadzenia dochodzenia w jego sprawie oraz wymierzania kary z tytułu skutków, jakie wywarł on przed przystąpieniem.

Trybunał przypomniał przede wszystkim, że prawo Unii jest wiążące dla Republiki Czeskiej od dnia jej przystąpienia, czyli od 1 maja 2004 r., i ma zastosowanie w tym państwie na warunkach określonych w traktatach i w akcie przystąpienia. W tym względzie ani traktaty ani akt przystąpienia nie zawierają wskazówek przemawiających za stosowaniem z mocą wsteczną reguł konkurencji Unii do antykonkurencyjnych skutków, jakie wywarł ten kartel w tym państwie przed jego przystąpieniem. W braku zaś takiego wyraźnego wskazania zasada pewności prawa wymaga, by skutki te były badane w świetle przepisów prawa obowiązujących w czasie, gdy doszło do tych skutków, czyli prawa czeskiego. Trybunał wyciągnął na tej podstawie wniosek, że **ustanowione w prawie Unii reguły nie mają zastosowania do antykonkurencyjnych skutków tego kartelu ze względu na to, iż wywarł je on na terytorium Republiki Czeskiej przed jej przystąpieniem do Unii.**

Następnie, w zakresie dotyczącym rozgraniczenia kompetencji krajowych organów ochrony konkurencji i Komisji w dziedzinie prawa antymonopolowego, Trybunał przypomniał, że zgodnie z brzmieniem rozporządzenia nr 1/2003 uprawnienie do stosowania **reguł konkurencji Unii** jest wykonywane zarówno przez Komisję, jak i organy ochrony konkurencji państw członkowskich. Trybunał wyjaśnił jednak, że te ostatnie zostają pozbawione tej kompetencji, jeśli Komisja wszczyna postępowanie mające na celu nałożenie grzywny. Podobnie, gdy Komisja wszczyna takie postępowanie, krajowe organy ochrony konkurencji tracą również możliwość stosowania **przepisów prawa krajowego zakazującego karteli.**

Trybunał podkreślił jednak, że z **reguł konkurencji Unii nie wynika wszakże, że wszczęcie postępowania przez Komisję pozbawia w sposób trwały i ostateczny krajowe organy ochrony konkurencji ich kompetencji w zakresie stosowania krajowych przepisów z zakresu konkurencji.** Przeciwnie, **to uprawnienie władz krajowych zostaje im przywrócone w momencie zakończenia postępowania przez Komisję,** ponieważ prawo Unii i krajowe prawo konkurencji mają równoległe zastosowanie. Reguły konkurencji obowiązujące na szczeblach europejskim i krajowym dotyczą bowiem różnych aspektów praktyk ograniczających konkurencję, a ich zakresy zastosowania nie pokrywają się. Trybunał wyjaśnił jednak, że krajowe organy ochrony konkurencji nie mogą wydawać decyzji sprzecznych z decyzją Komisji.

Również po wydaniu decyzji przez Komisję organy krajowe mogą wydawać rozstrzygnięcia w przedmiocie kartelu na podstawie prawa konkurencji Unii, jeśli tylko uwzględniają one decyzję wydaną przez Komisję. Trybunał podkreślił w tym względzie, że uprawnienie organów ochrony konkurencji państw członkowskich zostaje im przywrócone nie tylko w przypadku uznania przez Komisję braku możliwości stosowania wobec danego kartelu reguł konkurencji Unii, lecz również w przypadku wszelkich innych decyzji, które Komisja może przyjąć na podstawie rozporządzenia nr 1/2003.

Trybunał udzielił zatem odpowiedzi, iż czeski organ ochrony konkurencji może wydawać rozstrzygnięcie w przedmiocie antykonkurencyjnych skutków, jakie wywarł kartel na terytorium Republiki Czeskiej przed jej przystąpieniem.

Wreszcie, Trybunał stwierdził, że Komisja wymierzyła karę jedynie z tytułu tych konsekwencji, jakie kartel pociągnął za sobą na Europejskim Obszarze Gospodarczym⁴, wskazując wyraźnie na

⁴ Obejmującym Unię Europejską, Islandię, Liechtenstein i Norwegię.

ówczesne państwa członkowskie Unii oraz państwa strony porozumienia EOG. Ta decyzja Komisji nie wymierza więc kary z tytułu ewentualnych antykonkurencyjnych skutków, jakie kartel ten wywarł na terytorium Republiki Czeskiej w okresie poprzedzającym jej przystąpienie. Przemawia za tym zresztą fakt, że Komisja, obliczając w tej decyzji kwotę grzywny, nie uwzględniła państw, które przystąpiły do Unii w dniu 1 maja 2004 r.

Mając na względzie, że czeski organ ochrony konkurencji wymierzył karę jedynie z tytułu tych konsekwencji, jakie kartel pociągnął za sobą na terytorium czeskim przed dniem 1 maja 2004 r. i że konsekwencje te nie zostały uwzględnione przez Komisję przy obliczaniu nakładanych przez nią grzywien, Trybunał orzekł, że ze względu na brak w tym przypadku kumulacji sankcji **nie naruszono zasady ne bis in idem**.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106